

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno 561 Usque Ad Annum 633

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1759

VD18 90117832

§.17. Missæ initium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66072](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66072)

§. XVII.

Missæ initium.

Sæculum VI.

A. C. 599.

Ordo Rom.

1. 3.

Jam vero Missam Pontificalem exhibiturus Exemplum Festi Paschalis secundum Ordinem Romanum antiquissimum seligam. Mane Acolythy tertiæ Regionis, & Defensores omnium Regionum in Palatium Lateranense, ubi Papa habitabat, se conferebant. Defensores erant Clerici, quibus Episcopi Mandata in commodum pauperum exequi incumberebat, & formulam Litterarum, quibus instituebantur, inter Epistolas S. Gregorii habemus. Reliqui Clericorum Romanorum omnes, quamprimum illuxisset, ad Ecclesiam Stationis, exempli gratia in Die Paschæ ad S. Mariam Majorem, procedebant, præsentibus nunquam non aliquot Episcopis. Papa & Familiarium præcipui equis vehebantur, quod ob viæ longitudinem erat necessarium. Acolythy & Defensores Pontificem pedibus comitabantur. Interim ex Palatio Lateranensi libri & vasa ad Officium Divinum necessaria afferebantur, & Acolythorum unus Sacrum Chrisma in ampulla linteolo velata manibus deportabat.

*IX. ep. 38.**Ord. 1. 2. 3.**Ord. 3.*

Pontifici adveniendi illi Acolythy & Defensores, quos ordo tangebatur, cum Presbytero Titulari illius Stationis obviam

viam

Sæculum VI. A. C. 599. viam procedebant, & ex equo descendentem adjuvabant. Pontifice statim Sacristiam ingrediente, & Diaconis anteferes mutantibus vestes, ille, cui legendum erat Evangelium, solvebat sigillum & locum notabat. Tum Acolythus Librum in Sanctuarium deferebat, & Subdiaconus illum adhibita Reverentia in *Ord. Rom. 5.* Altari deponebat. Interim Papa manibus Subdiaconorum vestiebatur. Alius præbebat Albam, quæ super interulam inducebatur, & alius cingulum, amictum, Dalmaticam ex carbaso, Dalmaticam majorem & tandem Casulam. Primicerii & Secundicerii erat Vestimenta concinne adornare. Diaconus Pallium his omnibus superaddebat. Tum Subdiaconus Papæ Manipulum offerebat, dicens: *iste Epistolam leget, & iste cantabit.* Ubi deinde Pontifex annuendo signum dedisset ad incipiendum Officium, idem Subdiaconus ad Sacristiæ fores procedens dicebat: *accendite cereos!*

Tunc, Cantoribus in ordine suo stantibus, eorum Præpositus inchoabat Antiphonam ad Introitum, quam totus Psalmus, cujus unicus tantum versus hodie cantatur, sequebatur. Ista Antiphona cum initio Psalmorum in Antiphonario S. Gregorii, quemadmodum hodieque recitamus, adnotantur, initium ducitur a prima Dominica in Adventu & per totum

tum annum ponuntur. Introitus appel- Sæculum VI.
labantur, quia illo tempore cantabantur, A.C. 599.
quando populus in Ecclesiam intrabat,
& unusquisque locum suum adibat. Ubi
audiebatur hic cantus, Papa ex Sacristia
exibat, latus dextrum Archidiacono, &
sinistrum sequente Diacono stipantibus,
præcedentibus septem Acolythis incen-
sum, & septem candelabra ferentibus.
Antequam Papa ad Altare ascenderet,
Diaconi, qui jam prius in Sanctuario sta-
bant, Planetas seu Casulas deponebant,
quibus omnes, & etiam Acolythis, orna-
bantur.

Procedenti Papæ duo Acolythis a-v. Mabill.
pertam arculam cum S. Sacramento præ-comm. c.6.
sentabant, quod Papa inclinato capite
veneratus inspiciebat, ut sciret, an ma-
jor esset copia quam in Calicem, ut in-
fra dicetur, immittenda esset, & si ma-
jor fuisset, in Receptaculo servari jube-
bat. Cum ad Altare pervenisset, dabat Missa Ponti-
signum ad dicendum *Gloria Patri*, & ficalis.
finiendum Psalmum Introitus. Diaconi
osculabantur alas Altaris, & Papa post-
quam inclinatus pro remissione peccato-
rum suorum orasset, Evangelium & Al-
tare in medio osculatus, Sedem suam
conscendebat, coram qua stans manebat
vultu ad Orientem, & dorso ad populum
verso, nam Cathedra in medio erat post
Altare.

Tunc

Sæculum VI.

A. C. 599.*Sacram.
init.*

Tunc cantabatur *Kyrie eleison*, & continuabatur in cantu, donec Papa signum cessandi daret, qui ad populum se convertens inchoabat: *Gloria in Excelsis Deo*, & rursus usque ad finem ad Orientem vertebatur. Secundum Sacramentarium S. Gregorii solus Episcopus, & tantum Diebus Dominicis & Festis cantabat *Gloria*. Presbyteri nunquam nisi in Paschate id recitabant. Tum Papa populum salutabat dicens: *Pax vobis*; mox iterum ad Orientem conversus, dicebat Orationem seu Dei illius Collectam. Illas Collectas, prout in Sacramentario S. Gregorii sunt, adhuc hodie recitamus. Oratione dicta residebat Pontifex ad populum conversus, & annuebat Episcopis, Presbyterisque, ut considerent. Hi ordine suo stabant ex utroque latere Episcopi a dextris, & Presbyteri a sinistris in illo Semicirculo, quo Altare retro cingebatur.

§. XVIII.

*Lectiones & Oblationes.**Mabill.
comm. c. 3.*

Subdiaconus, a quo legenda erat Epistola, ubi viderat, omnes sedere, conscendebat suggestum, in quo Pulpitum erat, a latere Chori aliquot gradibus eminentis. In Ecclesiis antiquis Romæ tria ejusmodi visuntur Pulpita; unum in latere